

עשרת עשרת

לע"נ הגה"צ ר' יחזקאל אליהו בהגה"צ ר' יהושע הורוביץ זצ"ללה"ה

עטרת ראשינו

מומשנתו של הרב אב"ד שליט"א

מקומות שזמן הקרבת העומר בירושלים הי' אצלם קודם האיר המזרח דיום ט"ז האם הותר להם החדש בהקרבת העומר

בפרשתינו ציונו הבורא ית"ש על מצות הקרבת העומר ואיסור אכילת חדש קודם לעומר, ויומא קא גרים לעסוק בעז"ה בעניינים אלו, ע"כ נכתוב ענין הנוגע לקרבן העומר. תנן במנחות ס"ח א' "משקרב העומר הותר חדש מיד, הרחוקים מותרין מחצות היום ולהלן מפני שהן יודעין שאין ב"ד מתעצלין בו". וכתב הרמב"ם ז"ל בפיהמ"ש "ואנשי המקומות הרחוקים אוכלים מאחר חצות יום ששה עשר לפי שהם יודעים בוודאי שבאותו העת כבר קרב העומר כמו שאמר מפני שיודעין שאין בית דין מתעצלין בו, ולפיכך אני אומר שצריכים לשמור על חצות יום ירושלים לא חצות היום אצל אנשי אותו המקום, לפי שאפשר שיהיה לפני כן או אחרי כן, ויודע דבר זה בידיעת אורך הארצות כפי שהוא מפורסם אצל התוכנים".

והנה התם רמינן תרי קראי, כתוב אחד אומר עד הביאכם החדש אסור עד הבאת העומר וכתוב אחד אומר עד עצם היום הזה החדש אסור עד יום ט"ז ולא תליא מצוה בעומר, ונחלקו התם בגמ' ליישב הסתירה. [א] דעת רב ושמואל דבזמן שביהמ"ק קיים העומר מתיר ולא האיר המזרח וע"ז אמרה תורתנו הקדושה עד הביאכם, וכשאין ביהמ"ק קיים האיר המזרח מתיר, וע"ז אמרה התורה עד עצם היום הזה ועד ולא עד בכלל, אלא דר' יוחנן בן זכאי תיקן דכל יום ט"ז אסור החדש.

[ב] דעת ר' יוחנן ור"ל, דגם בזמן שביהמ"ק קיים האיר המזרח מתיר ומה דמיתנינן עד אחר הקרבת העומר קיים מצוה בעלמא, והתוס' במנחות ה' ב' ד"ה האיר, כתבו דאפי' מצות עשה אין בו, והטו"א ז"ל ברה"י ג' א' ד"ה מהיכן כתב דדעת התוס' דהוי רק מצוה מדרבנן.

[ג] דעת ר' יהודה במתני' דבזמן שאין ביהמ"ק קיים אסור החדש מן התורה כל יום ט"ז, דס"ל דהא דכתבי עד עצם היום הזה, היינו עד ועד בכלל.

ונסתפקתי ספק גדול לפי"ז, באותם המקומות שמאוחרים הרבה מזמן ארץ ישראל, וחצות היום דט"ז ניטן דארץ ישראל היו קודם האיר המזרח דידהו, האם הותר להם החדש כיון דתליא בעומר וכבר הקטירו העומר בא"ז או לא.

ונלענ"ד בעז"ה, דלדעת ר"י ור"ל דהאיר המזרח הוא המתיר של איסור חדש, א"כ לא תליא כלל בהאיר המזרח דירושלים שהוא מקום המקדש, דמה ענין האיר המזרח לירושלים דוקא. אבל לדעת רב ושמואל דכשביהמ"ק קיים הוי המתיר הקרבת העומר ולא תליא כלל בהאיר המזרח, א"כ שפיר אזולי בתר מקום המקדש בדוקא.

וא"כ בשקיתינו הנ"ל, יהי' הדין דלדעת ר"י ור"ל אע"ג דכבר קרב העומר בירושלים, מ"מ אותם המקומות שעדיין לא האיר המזרח דט"ז ודאי אסורים בחדש. אבל לדעת רב ושמואל כיון דכבר קרב העומר בירושלים, אין משגיחין בהאיר המזרח דאותם המקומות והותר להם החדש. ונמצא, דבזה הוי ר"י ור"ל וחומרא רב ושמואל לקולא, וזה חדש. מיהו נלע"ד בעז"ה לייסד דבר נכון בגדר

ע"ש סוף רביה"ק בעל עטרת ישועות דבי"א בנשיאות הגאון רבי חיים סאיד הורוביץ שליט"א אבדק"ק דדבורקוב

עומר הבא. דאלת"ה, צ"ע היכן מצינו דנחלקו ריב"ז ור"י בשריותא דחדש בזמן שביהמ"ק קיים, הא לא נחלקו אלא בזמן שאין ביהמ"ק קיים, וז"ל. [ג] ובביאור סברת הטו"א ז"ל בדעת ר' יהודה, בע"כ לומר דנהי דבזמן דאיכא עומר העומר מתיר, מ"מ גם היום הוא מתיר. והיינו, מדחזינן דבזמן שאין ביהמ"ק קיים היום מתיר, א"כ גם בזמן שביהמ"ק קיים המתיר את החדש הוא צאת יום ט"ז, אלא דהקילה התורה לאכול לאחר הקרבת העומר, אבל אם לא הביאו עומר הדרין למתיר של היום.

ומעתה לפי"ז לבתר הוהכחו דגם לרב ושמואל דינא הכי, בע"כ לומר דגם לדידהו עיקר המתיר בזמן שביהמ"ק קיים הוא היום, והיינו האיר המזרח [דס"ל עד ולא עד בכלל] אלא דביאיכא עומר העומר מעכב להיתר דהאיר המזרח עד שיקרב, ולפיכך אם לא הביאו עומר חזר האיר המזרח להתיר.

וממוצא הדברים יש להוציא בעז"ה חידוש דין נפלא. דהנה אי כניס אנו במש"כ דלרב ושמואל כשביהמ"ק קיים ולא הקריבו העומר חזר האיר המזרח להתיר, א"כ הסבא נותנת דנתברר למפרע דהאיר המזרח היתיר, דליכא למימר דגמר יום ט"ז היתיר, דלדידהו ליכא זמן דסוף יום ט"ז לגבי איסור חדש, אלא או האיר המזרח או הקרבת העומר.

ונמצא חידוש דין לפי"ז, דאחד שאכל חדש ביום ט"ז טרם הקרבת העומר ונאנסו ולא הקריבו עומר, לא ילקה האוכל, דנתברר דלמפרע דהאיר המזרח היתיר, ומ"מ לא הוי התראת ספק בכל שנה דמסתמא בי"ד יקריבו העומר דאינם מתעצלים ולאונס לא חיישינן.

ושו"מ ת"ל דהשאג"א ז"ל בחדשות דיני חדש סי' ו' נסתפק, לרב ושמואל אם לא הקריבו עומר אימתי הותר החדש, והעלה שם ב' צדדים, וז"ל "אם כן אע"ג דבזמן דאיכא עומר מתיר ואסור חדש עד זמן הקרבתו, היינו דווקא כל יום הנף שראוי להקרבת עומר, אבל בשקיעת החמה היום הנף, כיון דעבר שעת הקרבת העומר, שוב אין כח לאסור אחר זמן הקרבתו, ומכאן ואילך שרי. ולאו משום דשקיעת החמה דיום הנף מתיר, דלא תלי מידי בשקיעת החמה, אלא כיון דאסור מהאיר המזרח עומר אוסרן שהרי בזמן שאין עומר האיר המזרח מתירו אין כוחו של עומר לאסורו אלא כל זמן הקרבתו שהוא יום הנף, ועוד של לומר, דלרב ושמואל נמי בזמן העומר אם לא נתקרב העומר כל יום הנף, הותר חדש למפרע מהאיר המזרח, כיון שיש כח להאיר המזרח להתיר בזמן דליכא עומר".

ושתי על דבריו ז"ל כמוצא שלל רב. דהמעין היטב בדבריו ז"ל יראה דלב' הצדדים פשיטא ל' להשאג"א ז"ל דגם בזמן שביהמ"ק קיים, היום הוא המתיר, אלא דבצד הראשון ס"ל דאע"ג דהאיר המזרח הוא מתיר מ"מ העומר מעכב ההיתר עד שיקרב ולפיכך כל שראוי להקרבה אתי אסור, ובצד השני ס"ל דכתבנו דכיון דליכא עומר חזר האיר המזרח להתיר למפרע, דליכא למימר דבצד המשך בעמ' הבא

המתיר לאכול חדש ומזה נבא לפשוט ספקתינו. הנה יש לחקור בהא דס"ל לרב ושמואל דבזמן שביהמ"ק קיים העומר מתיר, האם הכונה דרק העומר מתיר ולא תליא כלל בהאיר המזרח, או דילמא אין כונת הגמ' דהתורה דיברה על ב' זמנים, אלא דהתורה אמרה דכשיש עומר בעינן ב' מתירים. וכלומר, דודאי בעינן האיר המזרח והוא המתיר, אלא דקרבת העומר מעכב המתיר עד שיקרב, וזה גופא כונת הגמ' דאין כאן סתירה בין המקראות אלא תרוייהו בעינן כל כמה דאיכא עומר. והשתא, אי נימא כהצד השני דבעינן נמי למתיר של האיר המזרח, א"כ למאי דכתבנו בע"ה דהאיר המזרח לא אזולי בתר ירושלים אלא כל אחד לפי מקומו, א"כ בספקתינו הנ"ל במקומות שהקרבת העומר הוי קודם האיר המזרח פשיטא דהחדש אסור עד האיר המזרח דידהו גם לדעת רב ושמואל.

מיהו י"ל דכיון דבעי' לב' מתירים, א"כ כי היכא דהמתיר של העומר ודאי תליא במקום המקדש, גם האיר המזרח שהצריכה התורה בדאיכא עומר אזולי בתר מקום המקדש. וצ"ה.

ונלע"ד בעז"ה להוכיח דגם בדאיכא עומר בעינן לשריותא דהאיר המזרח, ובהקדם ג' הקדמות.

[א] המנחה ז"ל במצוד ש"ג אות ג' כתב להסתפק בזמן שביהמ"ק קיים ומשום סיבה שהיא לא הביאו עומר, האם התבואה החדשה אסורה עד העומר הבא. והביא מדברי הטו"א ז"ל ברה"י ז' ב' ד"ה מידי, דכתב דבזמן שביהמ"ק קיים ונאנסו ולא הביאו עומר, בגמר יום ט"ז הותר החדש [והתפא"ר ז"ל באבות פ"ה יכין אות כ"א כ', דבכה"ג יאסר החדש עד הקרבת העומר בשנה הבאה].

[ב] והנה הטו"א ז"ל קאי התם לדעת ר' יהודה במנחות שם, דכשאין ביהמ"ק קיים אסור כל יום ט"ז מן התורה דיליף מדכתיב עד עצם היום הזה וס"ל דעד ועד בכלל. והנה הדבר ברור מסבא, דמדס"ל לר' יהודה הכי, א"כ ה"ה לרב ושמואל בדעת ר' יוחנן בן זכאי דינא הכי, דאם לא הביאו עומר מותר החדש בסוף יום ט"ז ולא נאסר עד

תמצית העולה מהדברים

- [א] תנן במנחות דבזמן שביהמ"ק קיים העומר מתיר, והמקומות הרחוקים היו מותרים מחצות יום ט"ז, וכ' הרמב"ם ז"ל דגם במקומות שעוד לא הגיע חצות היום הותר החדש אזולי בתר חצות דירושלים.
- [ב] דעת רב ושמואל דבדאיכא עומר העומר מתיר וכשאין ביהמ"ק קיים מותר כבר בהאיר המזרח דיום ט"ז אלא דריב"ז תיקן שכל יום ט"ז אסור, דעת ר"י ור"ל דגם בדאיכא עומר האיר המזרח מתיר אלא דאיכא מצוה להמתין עד הבאת העומר, דעת ר' יהודה דבזמן שאין ביהמ"ק קיים אסור החדש כל יום ט"ז מדאורייתא.
- [ג] ונסתפקתי לפי"ז במקומות הרחוקים שזמן הקרבת העומר בירושלים הוא קודם להאיר המזרח דידהו האם העומר מתיר.
- [ד] נראה דלדעת ר"י ור"ל דתליא בהאיר המזרח פשיטא דאזולי בכל מקום ומקום לפי האיר המזרח דידהו, ולדעת רב ושמואל, בזמן דאיכא עומר אזולי לפי מקום המקדש, וכשאין ביהמ"ק קיים אזולי בכל מקום ומקום לפי האיר המזרח דידהו.
- [ה] נראה לחדש בע"ה דלרב ושמואל גם בדאיכא עומר מ"מ בעי' למתיר דהאיר המזרח אלא דהבאת העומר מעכב ההיתר, וא"כ גם אם כבר קרב העומר בירושלים, באותם המקומות שעדיין לא האיר המזרח אסור החדש.
- [ו] יש להוכיח כן מהא דס"ל הטו"א ז"ל דאם נאנסו ולא הביאו העומר הותר החדש בסוף יום ט"ז לדעת ר' יהודה, ומינה דכן הוא לרב ושמואל דהותר למפרע בהאיר המזרח, וממילא מוכח דגם בזמן דאיכא עומר מ"מ המתיר הוי האיר המזרח.

הראשון ס"ל בדבאיכא עומר, המתיר הוא העומר ולא היום, ד"כ כשלא הקריבו עומר אמאי לא נאסר החדש עד העומר הבא, וז"ב לענ"ד.

ועלה בדעתי בעז"ה להוכיח כגיסא קמייתא דנקט השאג"א ז"ל דגם לרב ושמואל אסור כל היום, דהנה התוס' ברה"י ג' א' ד"ה ומהיכן כתבו דהא דאמר' התם דמיד כשעלו בני ישראל לארץ הקריבו עומר ואקשי' התם מנלן דהקריבו עומר ושינוי מדכתיב ויאכלו הפסח הארץ ממחרת הפסח ממחרת הפסח אכלו מעיקרא לא אכול, וכ' התוס' דלא אתיא כר"י ור"ל דס"ל דגם בזמן שביהמ"ק קיים האיר המזרח מתיר, דלדידהו שפיר י"ל דלא הקריבו עומר ומ"מ אכלו מתבואה חדשה ממחרת הפסח כיון דהותר בהאיר המזרח, יעו"ש.

ומדהתוס' כתבו דלא אתיא כר"י ור"ל משמע דלרב ושמואל ניהא דברי הגמ' [השאג"א ז"ל והגרע"א ז"ל שם ה'ק', כיון דא"ל להקריב עומר ה"ז כזמן שאין ביהמ"ק קיים וגם לרב ושמואל קשיא, ומ"מ דעת התוס' דכיון דראוי להקרב העומר דינו כזמן שביהמ"ק קיים], והשתא אי נימא דלרב ושמואל כל שלא קרב העומר האיר המזרח מתיר למפרע, לפרש ברור דכל דידעו' בתחילת יום ט"ז דלא

ועדיפא מינה קמינא, דגם לדעת רש"י ז"ל שם דדם נפסל בשקיעת החמה היינו סוף השקיעה מ"מ איכא נפק"מ בין ר' יהודה לרב ושמואל לגבי בין השמשות דסוף יום ט"ז, דלר' יהודה דכל יום ט"ז אסור לאכול חדש א"כ בביה"ש דהוי ספיקא דאורייתא אסור לאכול בו חדש, אבל לרב ושמואל, כיון דבבין השמשות אסור להקטיר העומר מספק שמה כבר נכנס הלילה, א"כ מותר לאכול החדש כבר בביה"ש בתורת ודאי, דסו"ס בזמן זה אסור להקריב העומר.

והנה בגוף ספיקתינו הנ"ל בתחילת דברינו, במקומות שהקריבת העומר הוי קודם להאיר המזרח דידהו, הראוני לדברי הגרי"ז ז"ל בחי' למנחות ס"ח א' בד"ה ר"י, ונראה מדבריו ז"ל דפשיטא לי' דלרב ושמואל דעומר מתיר לא בעי' האיר המזרח וכל שקרב העומר הותר החדש בכל העולם ואפי' במקומות שלא האיר המזרח. מיהו י"ל דהוא ז"ל לעממי' אילו, דפשיטא לי' נמי שם בד"ה רב, דלרב ושמואל אם לא הקריבו עומר נאסר החדש כל השנה עד העומר הבא, וא"כ לדידי' ז"ל אודא ההוכחה שכתבנו, ולטעמי' אילו, אבל לדברי הטו"א ז"ל הנ"ל דהחדש ניתר בסוף היום אם לא הקריבו עומר, שפיר קיימת ההוכחה שהבאנו ת"ל.

עטרת זקנים

ליקוטים נפלאים מתורת רבוה"ק מדז'קוב ז"ע

אמור אל הכהנים וגו' (פא א), וברש"י להזהיר גדולים על הקטנים.

נראה לפרש על פי מ"ש בגמרא (סוכה כח.) דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן היות אביו ורבא, והנה כתב הרה"ק ר' חיים ויטאל ז"ע בהקדמתו לספה"ק עץ חיים, אשר צריך האדם תחילה למלא כריסו בש"ס ופוסקים ורק אחר כך יוכל לגשת אל הקודש הגות בחכמת הפבלה, עיי"ש.

ועל פי זה אפשר לפרש דברי רש"י אלו. להזהיר, היינו, שהתורה הזהירה את האדם להיות 'גדולים על הקטנים', שענייני קבלה ומעשה מרכבה - הנקראים 'גדולים' - ילמדם האדם רק 'על הקטנים, היינו אחר שכבר מילא כריסו בהיות אביו ורבא ובתורת הנגלה שהם 'דבר קטן', ורק אחר"כ ילמד את חלק הנסתר המרומז בתיבת 'גדולים'.

(רמזי הפלאות, ו"ע בדוך זה בעטרת ישועה)

והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם כי אני ה' מקדשם (כב טז)

יאמר, כי נודע מספרים אשר עמ"ר עולה קר"י,

יצליחו להקריב עומר וכגון שהכהנים נטמאו בשרץ דלא אמר' בזה טומאה הותרה בציבור, שוב מותר לכתחילה לאכול בהאיר המזרח. וא"כ כיון דידעו שאין תבואה חדשה להקריב ממנה עומר, ה' מן הדין דמותר לאכול מהחדש כבר לאחר האיר המזרח, וא"כ קושית התוס' קשיא נמי לרב ושמואל, אלא בע"כ דגם לרב ושמואל אסור עד סוף היום וכגיסא קמייתא דכ' הטו"א ז"ל, וכיון דכ"ז שראוי לעומר העומר מעכב א"כ גם כשידעו שלא יבא העומר מ"מ אסור לאכול כ"ז שראוי להבאת העומר.

ודע, דגם להצד הראשון דנקט השאג"א ז"ל דלרב ושמואל רק בסוף היום הותר, מ"מ אין זה כדיון סוף היום דר' יהודה, דלר' יהודה היינו ברגע הראשון של י"ז ניסן דכל יום ט"ז אסור, אבל לרב ושמואל, מזמן שכבר א"ל להקריב העומר הותר החדש, ונפק"מ לדעת הר"ת ז"ל במנחות כ' ב' ד"ה נפסל, דהא דקתני דדם נפסל בשקיעת החמה היינו מתחילת שקיעה ראשונה, וה"ה קומץ דנפסל מתחילת שקיעה ראשונה וכדאמר' התם במנחות דקומץ נפסל בשקיעת החמה כדם, וא"כ מתחילת שקיעה אסור כבר להקטיר העומר, וא"כ כיון דזמן זה אינו ראוי לו לעומר, ממילא הותר בו החדש.

והמילוי עולה קוד"ש (פעי"ח), ואז בימי העומר הזמן מוכשר להעלות טפות קרי. זהו 'והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם' דייקא, היינו, להיות בבחינת קודש שהוא 'מלא העמר', היינו המילוי של עמ"ר, על ידי זה מעלין עון אשמה.

וזהו: שהובא במסורה באכלם מעבור הארץ (יהושע ה יב), ודרשו ז"ל במס' ר"ה דף י"ג. דאקריבו עומר והדר אכלי, היינו, לרמז שעל ידי הקרבת העומר מעלין הכל אל שורש הקדושה.

(אמרי נועם)

לפי מש"כ בשם רבינו בעל נועם אלימלך זצ"ל (בפר' בהעלותך) לפרש הקרא "הרגיני נא הרוג ואל אראה ברעתי" (במדבר יא, טו) כי זה תמיד עצת היצר להזכיר חטאת האדם וזוקא בשעת תורה ותפילה, אולם כאשר בוא יבוא לאכילה ושתיה אז משכיח ממנו כל עוונותיו כל עוונותיו ואז אוכל לתאות נפשו באין מפריע, ומעוונותיו המרובים אינו זוכר כלל ונמחה הכל מלוח לבו. ולא כן צריך להיות, רק דייקא בשעת אכילה ושתיה יעלה על מחשבתו ויציייר כל חטאותיו למען תהיה אכילה מתוך תשובה ובקדושה.

וזהו: 'והשיאו אותם עון אשמה באכלם', היינו, בעת אכילה יעלה עון אשמה על לבם, ואז 'באכלם את קדשיהם', שתהיה אכילתם בקדושה וטהרה לשם ד'.

(עטרת ישועה)

ל"ג בעומר

במסורה של ספר ויקרא יש בו אותיות גדולות, ג' של והתג'לח (ויקרא יג, ג), ו' של גחון' (ויקרא יא, מב), ל' של והל'טאה (ויקרא יא, ל), והם אותיות 'גול' על ד' יפלטוהו, והיינו, כי ביום ל"ג נרגש הארה גדולה חן עוצרת, וגם כשנשלם שבוע הששית, והוא צירוף גול'.

טעם למנהגן של ישראל שמגלחין שערות ילדים בעת שנתגדלו ונעשו בני ג' שנים, ובארץ ישראל המנהג לגלח הילדים בל"ג בעומר הילולא דרשב"י ע"ה על הציון הקדוש. יש למצוא רמז לזה בתורה, כי 'והתגלח' כתיב ג' גדולה, לרמז, בעת שנתגדל הילד ונעשה ג' שנים אז צריך לגלחו. והפסוק הזה הוא פסוק ל"ג, להורות שמגלחין אותו ביום ל"ג בעומר, והוא מקור טהור למנהגן של ישראל. ומובא בפרי עץ חיים ז"ל, והעיד לי הרי"ס שהלך שם לגלח את בנו ועשה שם משתה ושמחה.

(עטרת ישועה)

עטרת פז

מוחשבת המוסר

הרהורים

העולם הזה יושב לנו מול העינים בטווח אפס כמטבע קטן ושולי ומסתיר לנו את האמת האמיתית.

רצוננו לעשות רצונך מי שמעכב זה שאור שבעיסה' שזה קצת רוח אויר של חמץ' חמוץ והחמצה, אויר של נפיחות מה שנקרא 'גאוה' אדם הולך בהאי עלמא וחושב ביום ששלו הוא לדורי דורות. המחשבה עסוקה מה יהיה בהמשך איך יראה העולם במה נתפרנס במה נתכבד אין חיי קהילה 'אין מזרח' אין כלום. כיצד נפיק את מאוויינו של כסף וכבוד ושאר תאוות בעולם החדש שמתהווה לצידנו האם הוא זמני לכמה שבועות, או אולי לכמה שנים, או שמה בקרוב נחזור לביצה הישנה והטבעית.

התעסקות האדם בעצמו ב 'אני' שלו, מי פגע בו מי עשה לו מה תהיה הארוחה הבא... היא זו שמציאה אותו מן העולם לאיבוד. ככל שנצליח לבטל את ה 'יש' אולי נחיה את האמת. שהעולם הזה הוא רק פרודור כדי להכנס לטרקלין.

בקושי מתאושש, מתבונן באפסיותו ורואה את חיי תלוים על בלימה האם מענין אותו למה רב פלוני במקום פלוני עושה כך ולא אחרת... הקטנוניות שאנו מתעסקים בהם, לא מובן, למה כ"כ קשה להתנתק מהם? למה א"א להיות פרוש מהבל עוה"ז?

רבנו כותב בליקו"מ, משל לאדם שמתבונן על נוף הרים יפה. הוא רואה גובה, עומק, מרחק, שילוב של עולם יפה וגדול. מטבע קטנה שתפול לתוך הנוף תאבד ולא תראה, אולם אם מטבע זה תעמוד למול עיניו היא מסתירה לו את ההרהר... את השמש הגדולה... כיצד מטבע קטנה של חמשה שקלים מסתירה לאדם אור השמש? ככל שהמטבע יותר קרובה לעין ההסתרה יותר גדולה.

העולם הזה בגודלו הוא דמיון אחד ענק שאין בו ממש, כולו כמאמר אחיות עינים. גדלו הטבעי אולי כמטבע קטנה, כמאמר רבנו 'כל העולם כולו גשר צר מאוד' צר וקצר, אפס... ללא שום יכולת לתאר היחס לעומת צנח נצחים. לעולם אין סופי. עינינו מסוימות כי

'וראית את אחורי לפני לא יראו'. לא ניתן לדעת מה יהיה העתיד. לאחר מעשה, לפעמים ניתן להבין מהי הנהגת ה'. עדין מוקדם לדעת מה הקב"ה רוקח לנו ובאיזה שלב אנו נמצאים, האם לקראת איזה סוף... נקווה שטוב, או אולי זה רק ההקדמה של המבא לפני ההתחלה... הרבה מסקנות נשמעות באויר, רבים ממשיכים להגיד שערות ונבואות, ואיש אינו יודע באמת מה, מה רבנו על עולם רוצה... כל רגע, כל שיחה עם מאן דהוא מוסיפה עוד לבלאגן שבראש... וכשם שאין פרצופיהן כן אין פרשנותיהם שונים.

אפשר להרהר על יום המיתה. הפס' אומר 'והאדם לא ידע את עתו' מענין לחשוב על אדם שמת בליל שבת קודש כאשר בערב שבת הוא התפלל במנין שוחח עם אנשים ואיש לא ידע מאומה... ולפתע פתאום נסתלק בחטף, האם עכשיו האדם הזה מתענין מה 'חליט הבגץ... והאם יהיו שוב בחירות... האם אדם ששוכב ומתעורר מהרדמה לאחר כמה שבועות

הרה"ק רבי שמואל מקארוב זי"ע מאתיים להסתלקותו - ט"ו אייר תק"פ

הנ"ל ב' בקבוקים של סתם יינם (של נכרים), לראות אם הוא באמת איש קדוש, כי בהיות כן הוא צריך להרגיש ברוח קדשו קודם שתייתו, או שישמרוהו מן השמים שלא יאונה לו און, כמו שנאמר: 'לא יאונה לצדיק' וגו', וכמו שאמרו גבי עובדא דרבי פנחס בן אייר (חולין ה.ו): 'השתא בהמתן של צדיקים וכו' צדיקים עצמם לא כל שכן'.

"והשליח הנ"ל לא חל ולא הרגיש מה שנתן לו, כי איך יעלה על הדעת דבר כזה? ובתום לבו נדרזו לשוב אל שלחנו של הרה"ק ז"ל. והנה פתאום, במצמץ הילוכו, נפלו מידו הבקבוקים האלו ונשברו. והיה הדבר לפלא גדול בעיניו, כי ידע את עצמו לזרז ומתוקן לכל דבר, שמעולם לא שיבר שום כלי ולא נשחת שום דבר על ידו. וגם עתה הלך במתינות ובכל זאת לא עלה על דעתו דבר כזה שעשה המוכר יין הנ"ל. ושקל בדעתו מה לעשות: אם ללכת אל שלחן הרב ז"ל ולספר מה שקרה, או אם לשוב להמוכר יין לקחת בקבוקים אחרים, ולומר שנצרך לסעודה עוד ב' בקבוקים. והיה צר לו מב' צדדים: לשוב להמוכר יין חשש, פן לא יאמין לו המוכר שנשברו ויחשוש על התשלומים. וללכת לבית הרב ז"ל ולספר גם כן היה בוש וירא, כי החזיקוהו לזרזו ומוכר לתקן ולא לעוות, ומעתה יהיה בעיניהם כמתעתע וכמתרפה בשימוש. והוסכם בדעתו שיתור טוב לשוב להמוכר ולקחת בקבוקים אחרים תחתיהם, כי אמר: בין כך ובין כך צריכים שם יין לברכת המזון, מוטב לבלי להטריד שם את השולחן הקדוש, ואביא יין לברכת המזון. ומה שיהיה אחר כך בתשלומי המחיר, אין לי לחקור עתה מאומה. יהיה מה שיהיה, אך שיהיה עתה יין אל השולחן.

ושב להמוכר יין ואמר לו: 'צורך עוד ב' בקבוקים יין'. המוכר תמה ואמר: 'מה זאת? הלא ידעתי כי עוד לא קרה כזאת שיצטרכו יותר'. והפציר בו שיספר לו האמת, ולא רצה כי היה מתירא שיחשוש על התשלומי מחירים ולא יחפוץ ליתן אחרים. אבל המוכר יין הלזה, אשר ידע בלבו מה שעשה, לא רצה ליתן לו, עד שהיה נאלץ לספר לו האמת. ושמו המוכר ונתפלא מאוד וקידש שם שמים, ומאז החל המוכר הלזה לידבק גם הוא בהרה"ק ז"ל'.

ע"כ מתוך 'שבחי צדיקים'.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

מידת הענוה שהיתה נר להגלו, משתקפת גם בסיפור דלהלן, שאירע כבר לאחר הסתלקות רבו הקדוש מליזענסק, כאשר היה מסתופף בצל ממלא מקומו - הרבי הקדוש מלובלין - 'החוזה'. וכך מסופר בספר 'אוצר ישראל':

"פעם היה רבי שמואל בתענית משבת לשבת, ונסע בעגלה על שבת קודש להרבי מלובלין. בערב שבת קודש היה צמא מאד והיה ממש סכנת נפשות, ונסע ליד הנהר וירד מהעגלה וניגש לשות מים מהנהר, וכשכבר עמד ליד הנהר חשב רבי שמואל עוד כמה שעות יש לו עד שבת קודש, וכי בשביל קצת מים יופסק התענית משבת לשבת! והלך מהנהר ולא שתה. וכשהלך חשב מהחשיבות האין שעצר עצמו מלשתות אף על פי שהיה צמא מאד, וכשעבר זה המחשבה במוחו הלך בחזרה ושתה מים מהנהר כדי שלא יהיה לו פניה ח"ו. וכשנכנס להחזה מלובלין אמר לו תיכף: זה מעט מהרהב קונסטלאע ארבעט [מעשה חושב]."

באותה תקופה התקבל רבי שמואל לשמש כרבה של העיריה סוקולוב, ולאחר מכן בקארוב ובוואנגרוב. לאחר הסתלקותו של החוזה, הוא לבקשת חסידים ואנשי מעשה, והנהיג עדת חסידים, עד לפטירתו ב"ט באייר תק"פ.

רצון יראי יעשה

בספר 'שבחי צדיקים' מובא 'מעשה נפלאה מהרה"ק מורינו הרב רבי שמואל מקארוב ז"ל', וכדלהלן:

"סיפר הרב הגה"ח המפורסם מהו' יחיאל מיכל נ"י אבד"ק שעפס, שהיה מפליגים רב בעיר אסטראלענקי. והיה שם איש חסיד אחד, רבי חיים לייב, שהיה בילדותו משמש להרה"ק מורנו הרב רבי שמואל מקארוב ז"ל. וסיפר מה שאירע לו שם, כי היה מנהג סדר שלחנו הקדוש של הרב ז"ל בשבת קודש לקחת ב' בקבוקים יין אצל מוכר יין אחד שהיה בעיר, לכל סעודה, להיות לברכת המזון. והוא היה השליח לזה, כי היה מסוגל לכל עניין לעשות בזריות.

"והנה זה המוכר יין הנ"ל היה מתנגד גדול להרה"ק הנ"ל והיה מכחישי כל העניינים הגדולים שסיפרו החסידים מהרה"ק הנ"ל. ועלה בדעתו לנסות את הרה"ק הנ"ל, ונתן להשליח

בהיכל הקודש בליזענסק

"אקדמות מליין ותריות שותא, אולא קלינא הרמן ורשותא,

ידאה עילאה ותתאה דאפתח בנקשותא.

מנגנים מנוגנים, ושירה יהודים, חסידים מרקדים, סביב סביב.

סביב סביב, סביב סביב, יהודה וישראל עם חביב'.

מילים אלו פותחות את השיר לחסידים, שירה מופלאה מעשה אורג, שתוכנו הדרכה ישרה לכל החפץ בחיים של חסידות, פרי קולמוסו של אותו צדיק נשגב - הרה"ק רבי שמואל מקארוב, מהאריות שבחבורת הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק, ולימים אחד מהמאורות שהאירו בשמי יהדות פולין בימי זוהרה ותפארתה.

רבי שמואל התגורר בימי חורפו בנייטאט שבגלילות קראקא. בפעם הראשונה נסע לליזענסק, ניסוהו הרבי רבי אלימלך ב'קבלת פנים' גרועה, שכן היתה דרכו בקודש לנסות כל אברך בן-עליה שהתדפק על דלתותיו, אם בא בכל אות נפשו אל המקום הזה, בכוונה טהורה, לקבל תורה ודרך בעבודת ה'. הצדיק נזף בו, וסירב לקבלו בשלום, ורבי שמואל שעניו היה פנה לצדיקים וחישב עם קונוהו חשבון נפש. משהבחין בכך הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב - מגדולי התלמידים, החל לקרבו, עד שגם זכה לקרבתו של הרבי רבי אלימלך בעצמו.

היה זה לעת שמחת נישואי שואב המים של העיריה, עם בתו של כפרי אחד מן המסתופפים בחצרו של הצדיק. כשהלך הרבי רבי אלימלך ליטול חלק בשמחת חתן וכלה, קרא לרבי שמואל שיתלווה אליו. בשעת הריקודים, העביר הצדיק את מטפחתו על עיניו של רבי שמואל, והראה לו שאש מלהטת סביב סביב...

מידת הענווה

מאז זכה רבי שמואל לקירוב של חיבה בחצר הקודש, וברבות הימים אף התמנה לשמש שם כשליח ציבור בימים הנוראים. לימים היה אומר, בענוות רוחו, כי סירובו של הצדיק לקבלו בתחילה היה משום שלקוי היה הוא - רבי שמואל - במידת הגאוה...

עטרות של שבליים פלאות ופריאות

המחוסר אבר ז"ו - שאר אבריו מחוזקים יותר
קל איש אשר בו מום מִזְרַע אֲהָרֵן הַכֹּהֵן לֹא יֵגַש לְהִקְרִיב אֶת אִשֵּׁי ה' מִום בּוֹ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵינוּ לֹא יֵגַש לְהִקְרִיב (כא, כא).

כתב הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע בספרו הקדוש "בני יששכר" (מאמרי השבתות, מאמר ט, אות ב):

"כבר חקרו הקדמונים וכו', אם כן מי שחסר לו איזה אבר, הנה מהראוי היה שגם התולדה אשר יוליד יהיה מחוסר אבר הלזה, כי כל דבר מוליד בדומה, והנה אנו רואים בחוש שאין הדבר כן. אבל הסיבה הוא אפילו מי שהוא בעל מום ומחוסר איזה חוש, עם כל זה לא יחסר לו כח האבר והחוש הוא מכל וכל, רק הכח ההוא מתפשט ומתחלק בשאר אבריו וחושיו, על כן תראה מי שמחוסר לו איזה חוש היינו הראות או השמע, שארי חושיו המה מחוזקים ביתר שאת משאר בני אדם, והוא דבר מפורסם לכל'.

וכן הביא בספר 'ליקוטי חבר בני חיים' (חלק ב' פרשת בא): "ידוע כל אדם שנעשה בו יד ה' והחסיר ממנו אחד מן החושים, מחמת חסרון זה, השכל יעמוד אצל האיש המוכה בעוורון וכיוצא בו יותר בתוקפו, כמו שאנו רואין

שאלון החרובין שהיה לרשב"י במערה, בכל ערב שבת היה נהפך לאילן של תמרים".

ומוסיף הוא ז"ל מציין: "א"ה, מצאתי ב[מדרש רבה על] מגילת אסתר (ג. ז), על פסוק 'ממתים ידך השם' (תהלים יז. יד), 'רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו, כשהיו במערה היו אוכלים חרובים ותמרים'.

סגולת התכנסות חבורה לעבודת ה'

ממושבתכם תביאו להם תנופה שתיים שני עשריכם

סלת תהיינה חמוץ תאפינה בפורים לה' (כג, יז).

שח מרן הרה"ק רבי חיים מאיר מויוניץ זי"ע - ה"אמרי חיים":

לחם - רומז לקדושת היסוד (כדבר האמור 'הלחם אשר הוא אוכל'), לחם גם רומז לפרנסה. 'ממושבותיכם' - על ידי ישיבה בצוותא בדיבור חברים, על ידי שתתאספו לישיב יחד באהבה ואחדות לעסוק בתורה ובחסידיות. בשירות ותשבחות בעבודת ה' יתברך, תוכלו להניף את אותן 'שתי הלחם' שיהיו לה' (מובא בספר 'מאיר החיים' להחסידי ר' נתן אלי רוט ז"ל, ח"ד).

אילן החרובין במערת רשב"י נהפך מדי ערב שבת לעץ דקל

שְׁשֵׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְתּוֹן מְקַרָּא קֹדֶשׁ כָּל מְלֹאכָה לֹא תַעֲשֶׂוּ שַׁבַּת הוּא לְה' כָּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם (כג, ג).

הגה"ק רבי אליהו הכהן מאזמיר זצ"ל בעל "שבט מוסר", מביא בספרו 'מדרש תלפיות' (אות ת, ענין חרוב) וזלה"ק:

"כתב לי החכם השלם ה"ר יעקב פארא"ג נ"ו, ששמע מה"ר יוסף ביואש שקיבל ממוהר"ר יהונתן גאלאנטי ז"ל ששמע מפי קדוש מדבר מוהר"ר משה גאלאנטי זצ"ל, שקיבל מהזקנים שקבלו איש מפי איש עד רשב"י הקדוש,